

ABC

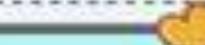
بِالْعَرَبِيَّةِ
+ RAFFI GICS

ધોરણ : 3

પચીંવરણુ

૧૨. આપણાં કામ

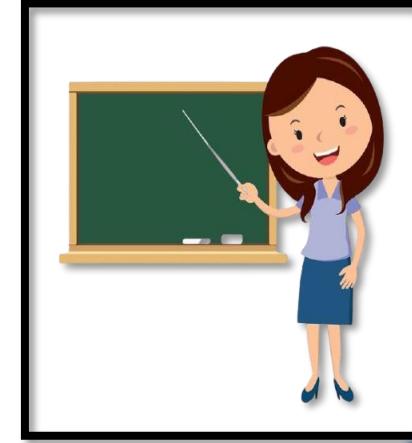

વ्यवसायकारो (કारीगरो / મદદગારો)

ડૉક્ટર

દદીનો ઈલાજ કરે છે.

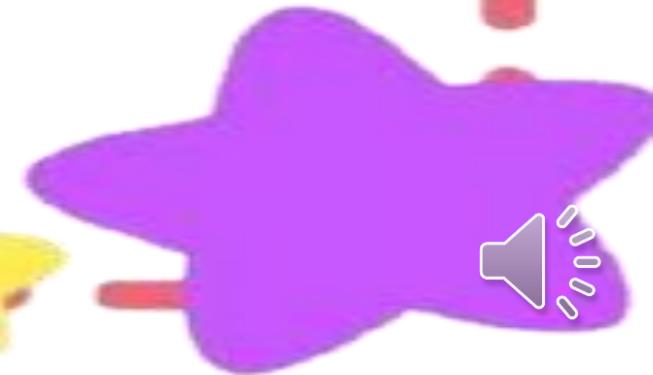
શિક્ષક

શિક્ષક ભણાવે છે.

સુથાર

ફન્નિચર બનાવે છે.

મારી

કુલ - છોડનું ધ્યાન રાખે છે.

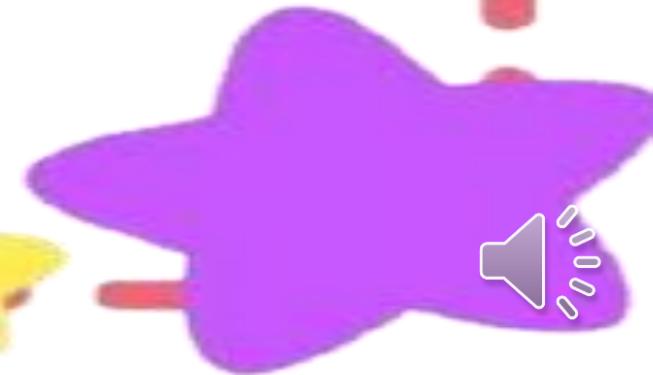
વાળે

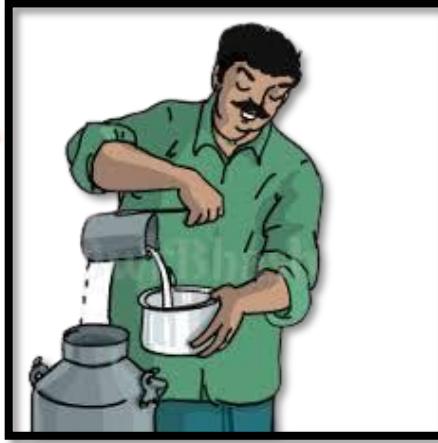
વાળ કર્પે છે.

પસ્તીવાળો

ભંગાર પસ્તી લઈ જાય છે.

દ્રધવાળો

દ્રધ વેચે છે.

શકલબાળ / ફળ વેચે છે.

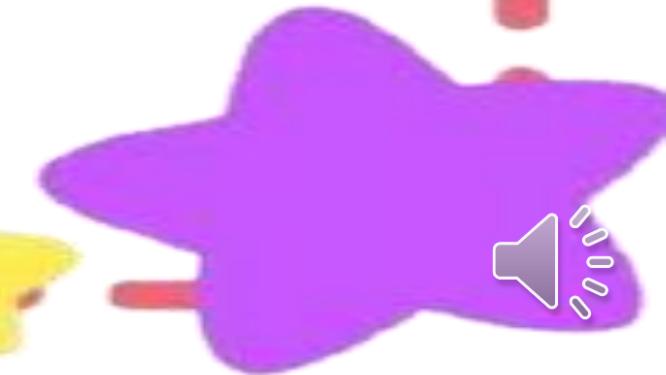

કાણિયો

પોલીસ

આપણી સુરક્ષા કરે છે.

મોચી

બૂટ - ચંપલ સીવે છે.

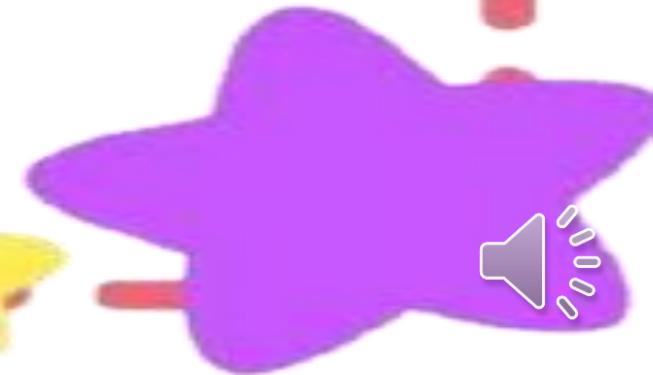
સકાઈકામદાર

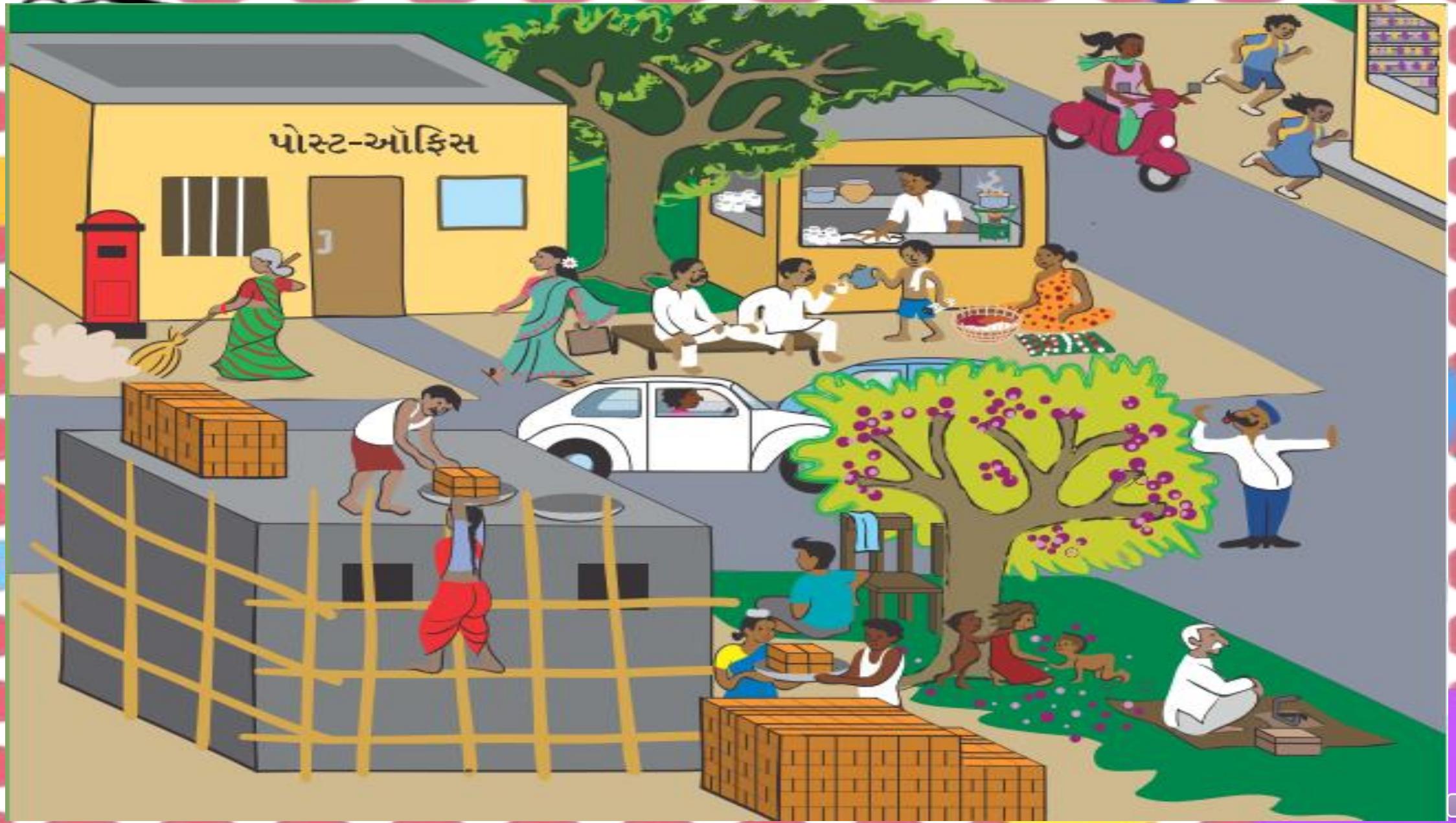
માટીના વાસણો બનાવે છે.

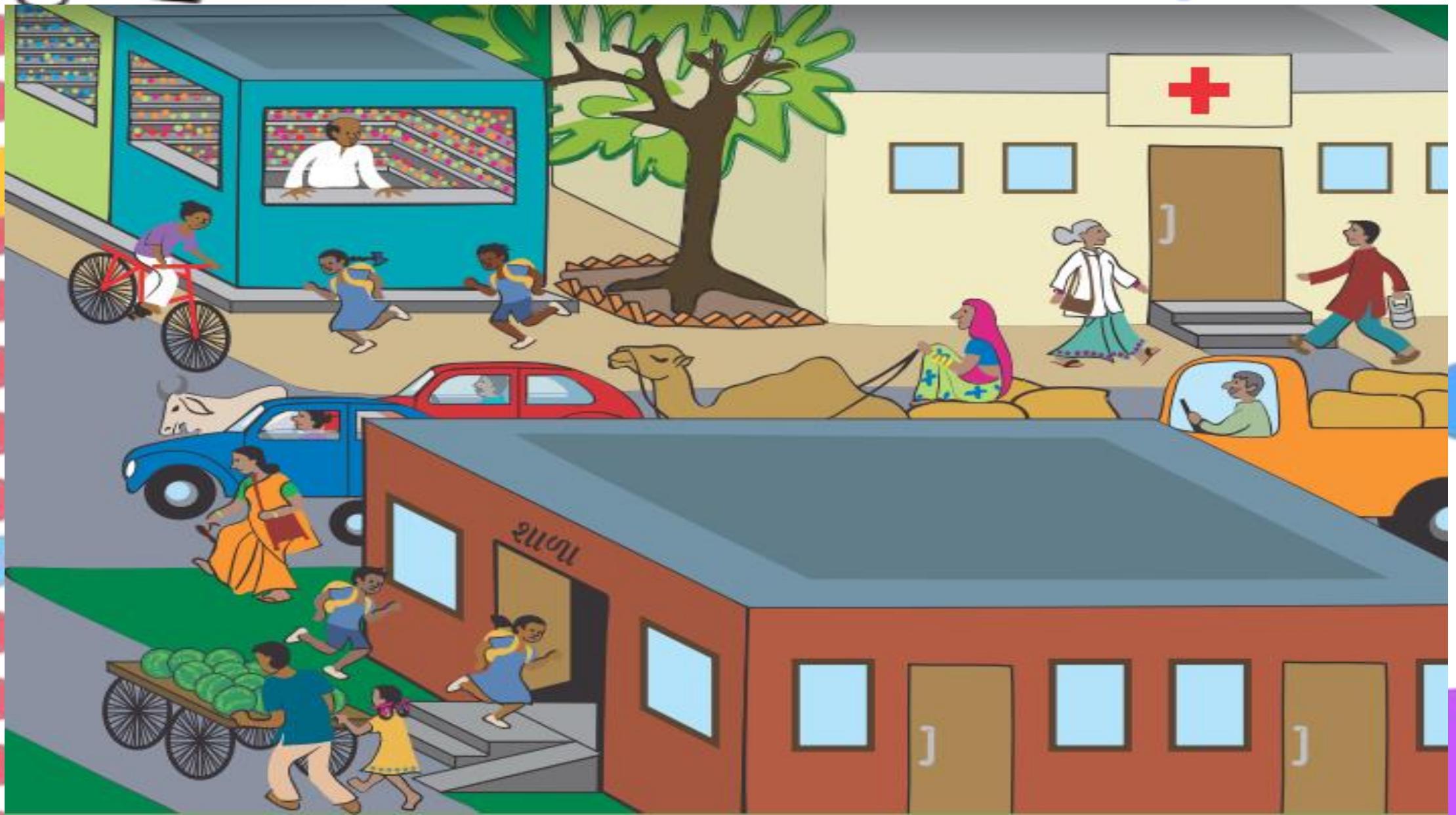

કુંભાર

સફાઈ કરે છે.

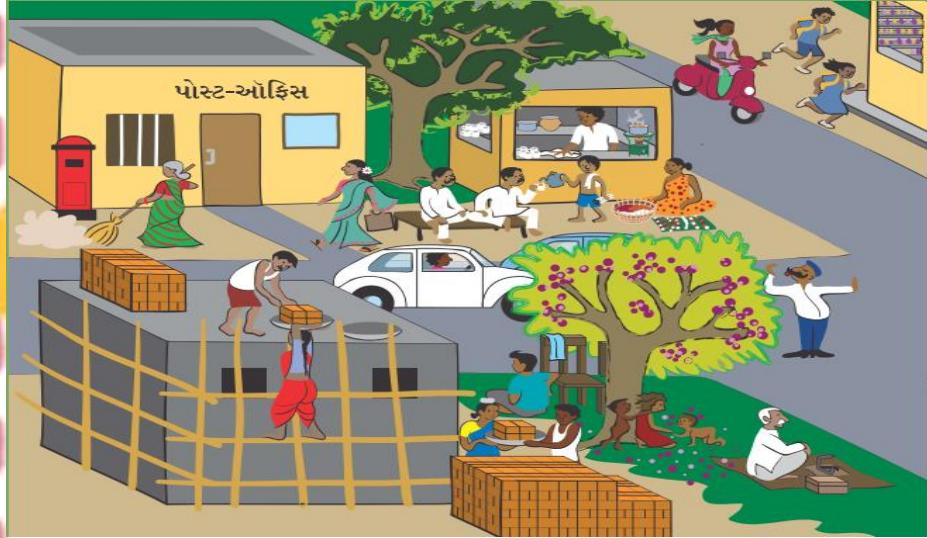

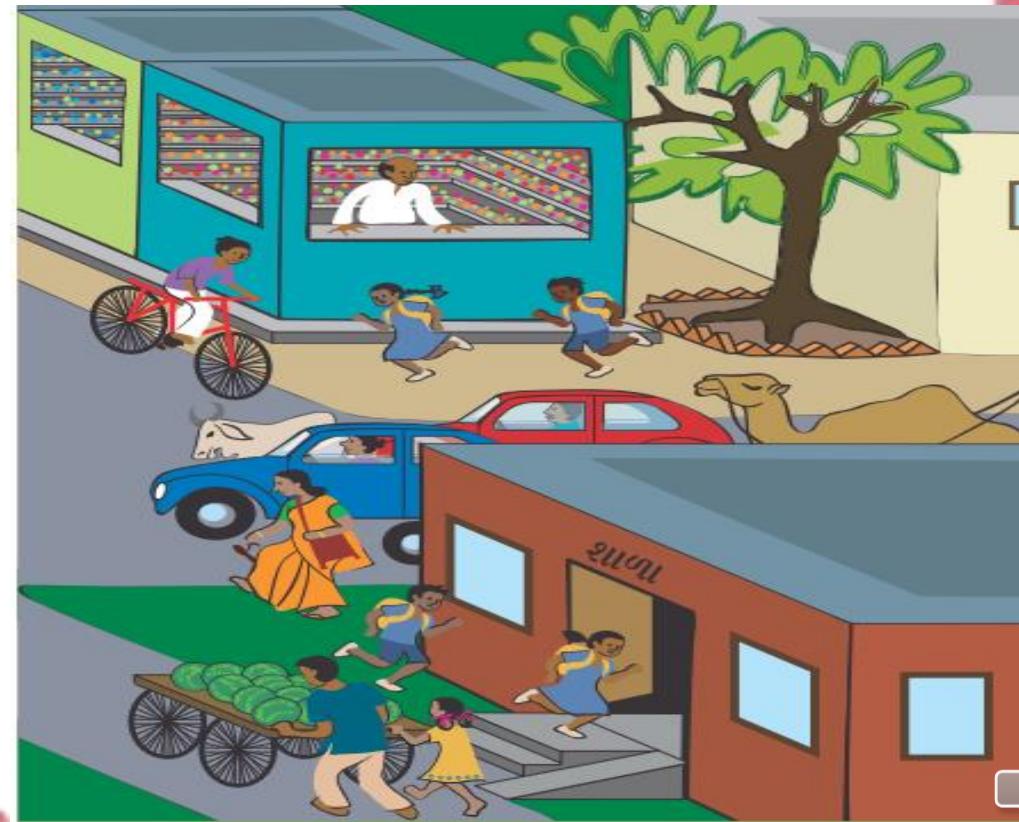
રમેશ કદિયાકામ કરી રહ્યો હતો.
દરરોજની જેમ, રમેશ સવારનો
નાસ્તો કર્યા પણી ચાની દુકાને
પહોંચ્યો. આજે તેનો ભાઈ રાજેશ
પણ સાથે હતો. તે ગામડેશી આવ્યો
હતો.
ચા વાળાએ તેઓને ચા આપી અને
કહ્યું, “લો, આજનું છાપું છે. રાજેશે પૂછ્યું, ‘તમે આખો દિવસ અહીંયાં
કેવી રીતે પસાર કરશો ? તમે કંટાળી નહિ જાઓ’ ?

રમેશે કહ્યું : “અરે ના, મારું કામ પણ
કરીશ અને જો.. આસપાસ કેટલાં
બધાં લોકો જુદાં-જુદાં કામ કરે છે.”

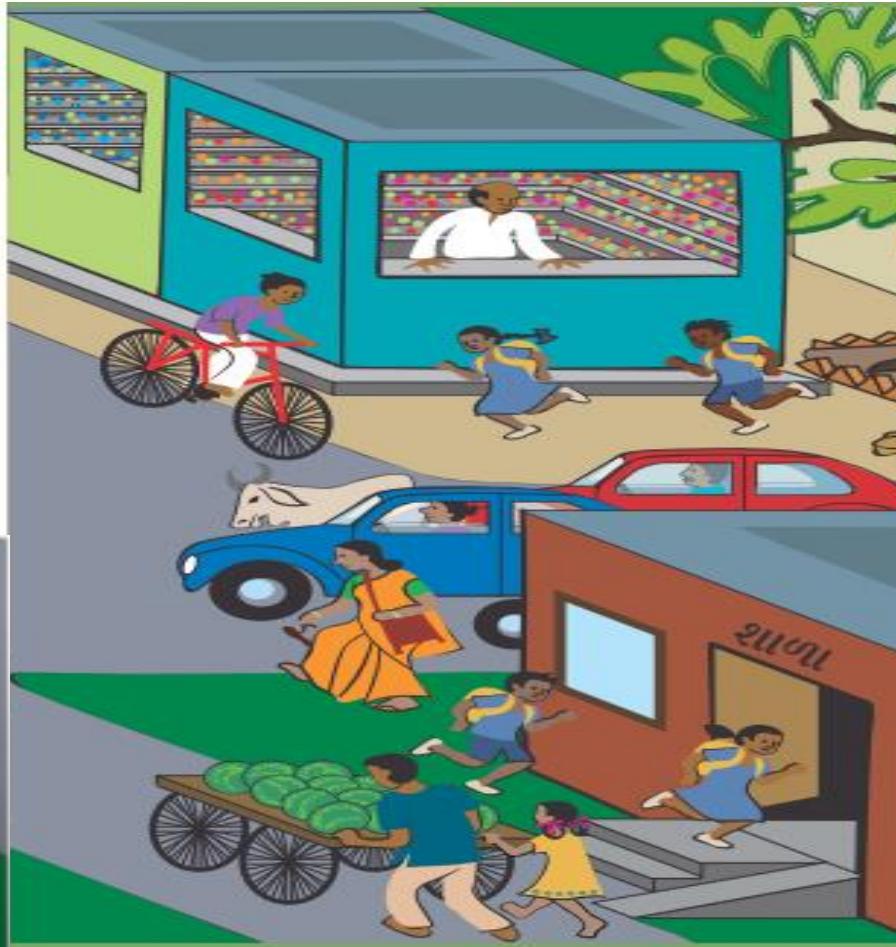
કોઈને ખબર પણ નથી કે સમય
કયાં જાય છે. પેલાં બાળકોને જુઓ.
તે આજે શાળા માટે મોડાં પડ્યાં છે.
એટલે એ બધાં દોડે છે.

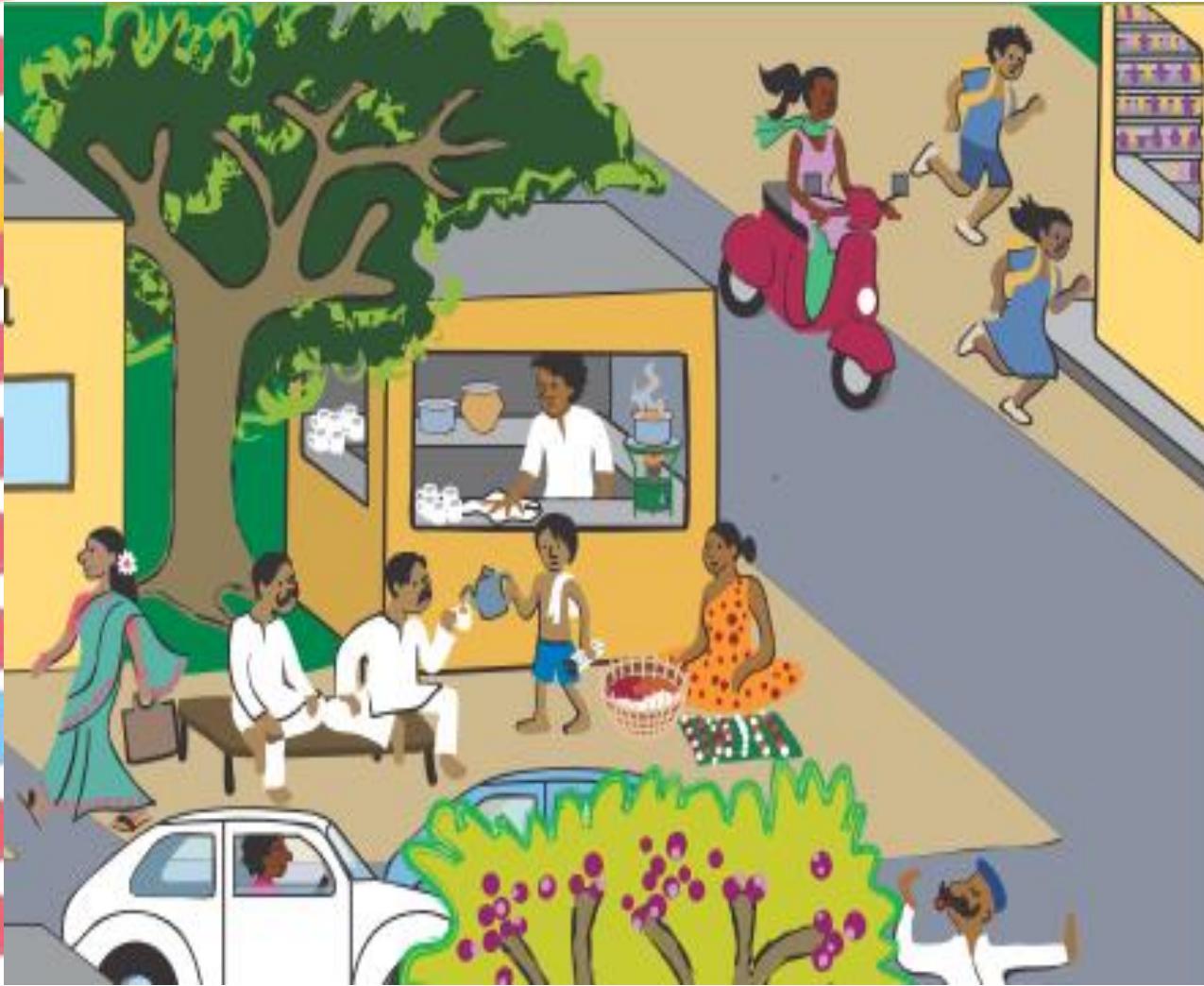

જુઓ, જેમનું ચંપલ
તૂટી ગયું છે તે
શાળાનાં શિક્ષિકા છે.
કદાચ એમને એટલે
મોડું થયું હશે.

તે જગુભાઈ પાસે ચંપલ ઠીક કરાવવા જઈ રહ્યાં છે.

જગુભાઈને પણ વહેલી સવારમાં થોડા પૈસા મળી જશે.

ચંપા કુલ ભરેલાં
ગેપલા સાથે ત્યાં બેઠી
છ. પોસ્ટ ઓફિસમાં
કામ કરતી મહિલા
તેની પાસેથી દરરોજ
કુલ ખરીદે છ.

બાંધકામ ફરીથી ચાલુ થઈ
ગયું છે. દ્વકો સામાન લાવી
રહી છે. કારીગરો ફરીથી
આખો દિવસ કામમાં
વ્યસ્ત થઈ જશે.

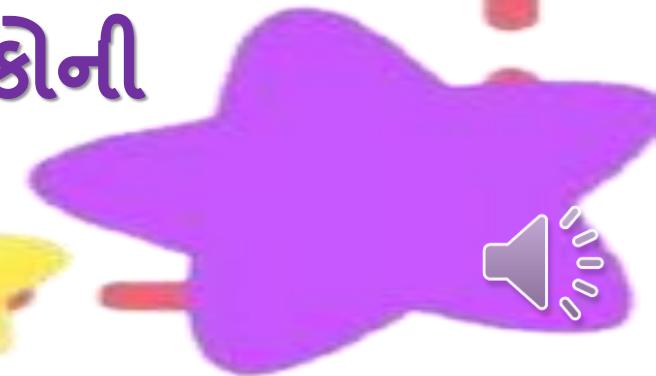
ત્યાં જુઓ, ડોક્ટર અને નર્સ
એક સાથે દવાખાનામાં જઈ
રહ્યા છે.

જુઓ રાયજી તેનાં ફળોની લારી સાથે છે. આ
દિવસોમાં તે પોતાની સાથે મમતાને લાવે છે.
મમતા ફળો આપવા અને પૈસા ઉધરાવવા
આજબાજુ દોડે છે.

નાનુ વાર્ણે તેની દુકાન ઘોલી દીધી છ, પણ એ કોણી
દાઢી બનાવશે ?

ચાર રસ્તાની વચ્ચે ઇકબાલ સિંઘ ઉભા
છ. આપો દિવસ, તેઓ એમની લિસ્ટ
વગાડે અને બૂમો પાડે છે – ‘તમારું વાહન
અહીંથી ખસેડો. એએ..એ...એ.... ઓચ તે
મને સાંભળ્યો નહિં... ગાડું ફર લઈ લો.’
આમ કહી રમેશ પોતાનો ખાલી કપ
મૂકીને નજીકની દુકાન તરફ ગયો.

□ વિચારો અને લખો :

ચિત્ર જુઓ અને અલગ-અલગ લોકો શું કામ કરી રહ્યાં છે તે લખો :

રહા બનાવવાનું

વાળ કાપવાનું

કુલો વેંચવાનું

બુટ ચંપલ સાંધવાનું

કડિયાકામ

ટ્રાફિક નિયંત્રण કરવાનું

સફાઈકામ

ભણાવવાનું

❖ તમારા પડોશમાં રહેતા લોકો કેવા પ્રકારનાં કામ કરે છે ? કોઈ પણ પાંચ કામનાં નામ લખો. આ કારીગરોને શું કહેવાય છે ?

કામ	તેઓને શું કહેવાય ?
કાર અને સ્કૂટરને ઠીક કરતાં	મિકેનિક
પાણીની પાઇપ રીપેર કરે છે.	ઘંબર
કપડાં સીવે છે.	દરજી
ફન્નિચર બનાવે છે.	સુથાર
ધર બાંધે છે.	કડિયો
શાળામાં ભણાવે છે.	શિક્ષક

નીચે યાદી આપેલ છે. તમે જોયેલાં આ બહુમાળી મકાનો પર કરો. તમારા આસપાસના વિસ્તારમાં આવેલાં બહુમાળી મકાનો પર પણ કરો.

 પોસ્ટ-ઓફિસ હોસ્પિટલ મંદિર ટેલિફોન બૂથ શાળા કોલેજ સરકારી કચેરી ચર્ચ બહુમાળી મકાન ધર્મશાળા હોટેલ બસ-સ્ટેન્ડ સિનેમા હોલ પોલીસ-સ્ટેશન બેન્ક પેટ્રોલ પંપ દુકાન ગુરુદ્વારા મસ્ઝિદ રેલ્વે-સ્ટેશન ન્યાયાલય (કોર્ટ)

નરોડા પોટોક્સિ સ્ટેરાન્ઝ

અંગરાવાદ શહેર

નેત્રોચુલ - નેત્રાચુલ

❖ વિચારો અને કહો :

❖ કોઈ પણ પાંચ મકાનનાં નામ અને તેમાં કયાં-કયાં કામ થાય છે તે લખો.

મકાનનું નામ	થયેલું કામ
દવાખાનું	<ul style="list-style-type: none"> ● દર્દીની સારવાર ● બાળકો માટે રસીકરણ
ન્યાયાલય	ન્યાય આપવાનું કામ કરે છે.
કોલેજ	ઉચ્ચતર શિક્ષણ આપે છે.
સરકારી કચેરી	સરકારી કામકાજ કરે છે.
હોટેલ	રહેવાની - ખાવાપીવાની ઉચ્ચ સગવડ આપે છે .

□ ચિત્રમાં તમે જોયું કે, નવું મકાન બનાવવા માટે ઘણાં લોકો સાથે કામ કરી રહ્યાં હતાં. શાળા પણ એવી જગ્યા છે, જ્યાં ઘણાં લોકો જોડાયેલાં હોય છે.

❖ શાળામાં કયાં કામ થાય છે તે લખો.

- ✓ શાળામાં પ્રિન્સિપાલ શાળા સંચાલનનું કાર્ય કરે છે.
- ✓ શિક્ષકો બાળકોને શિક્ષણ આપવાનું કાર્ય કરે છે.
- ✓ કલાર્ક શાળાનું કારકુની કામ સાંભળે છે.
- ✓ શાળાના સફાઈ કામદારો શાળાને ચોખ્યી રાખવાનું કાર્ય કરે છે.
- ✓ શાળામાં બાળકો ભણવાનું કાર્ય કરે છે.

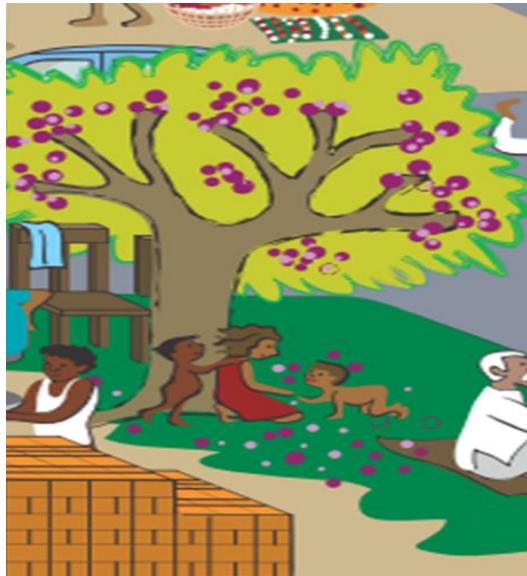

દ્વારા કોઈ એવાં બાળકો છે જેઓ શાળાએ જતાં નથી ?

તેઓ શું કરે છે ?

✓ હા, ચિત્રમાં એવાં બાળકો છે જે શાળામાં નથી જતા. કેટલાક બાળકો આડ નીચે રમી રહ્યા છે. એક બાળક ચાના સ્ટોલ પર ચા પીરસી રહ્યો છે. એક છોકરી તેના પિતા સાથે ફળો વેચવા માટે જઇ રહી છે.

શિક્ષણનો અધિકાર

સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભાષાની સૌ આગળ વધે

ધરકામ

દીપાલી પણ એક એવી જ છોકરી છે, જે શાળાએ
જતી નથી. ચાલો તેના વિશે જાણીએ :

દીપાલી એના કુટુંબમાં સૌથી મોટી છે. તેના પિતા
શાકભાજુ વેચે છે તે શાકના બજારમાં જવા વહેલી
સવારમાં જ નીકળી જાય છે. તેની માતા કેટલાંક
ઘરનાં વાસણો ધૂએ છે.

તે પણ વહેલી સવારમાં કામ માટે નીકળી જાય છે.
દીપાલી તેનાં ભાઈઓ અને બહેનો માટે જમવાનું
બનાવે છે.

તે ઘર સાફ કરે અને વાસણા પણ સાફ કરે. તેને રેડિયો સાંભળવો ખૂબ જ પસંદ છે. તે કામ કરતાં-કરતાં ગીતો સાંભળો છે. કામ કર્યા બાદ તે તેના ભાઈને પિતા પાસે મૂકવા જાય છે, પછી તે તેની નાની બહેનો સુમન અને શૈલાને શાળાએ લઈ જાય છે.

દીપાલી તેની માતાને ઘરનાં કામમાં મદદ કરે છે. બપોરે, તે તેના ભાઈ અને બહેનોને ઘરે પાછાં લાવે છે. સાંજે તે પડોશનાં બીજાં બાળકો સાથે રમે છે. તેની માતા સાંજે ઘરે મોડાં આવે છે. દીપાલી તેની માતાને સાંજનું જમવાનું બનાવવામાં મદદ કરે છે. તેના પિતા રાત્રે ખૂબ જ મોડા આવે છે.

રાત્રે દીપાલી પથારીમાં સૂતાં-સૂતાં તેની બહેનની શાળાનું પુસ્તક વાંચવાનું પસંદ કરે છે. તે ધોરણ ઝ સુધી જ ભણી છે.

ત્રણ વર્ષ પહેલાં જ્યારે તેના નાના ભાઈનો જન્મ થયો એટલે તેની સંભાળ રાખવા દીપાલીને ઘરે રહેવું પડ્યું. આ કારણે તે વધારે ભણી શકી નહિ. તેને લાગે છે કે, પુસ્તકો વાંચવાથી તેને જાણવા મળશે. હવે, તે ફરી શાળામાં દાખલ થઈ છે અને નિયમિત શાળાએ જાય છે.

યાદ કરો અને લખો :

1) દીપાલી તેના પોતાનાં ઘરમાં કયાં કયાં કામ કરે છે.

ઉત્તર : રસોઈ બનાવવાનું, ઘરની સફાઈ, વાસણ ઘસવાનું, માતાને મદદ કરવાનું, બહેનને શાળાએ લેવા મૂકવા જવાનું કામ કરે છે.

2) શું તમે પણ ઘરમાં કામ કરો છો ? જો હા, તો કયાં કામ કરો છો ?

ઉત્તર : હા, હું મમ્મી ને વાસણા સાફ કરાવવામાં મદદ કરું છું, દાદા -
દાદી ને પૂજા માટે માળા અને પાણી આપું છું, નાના ભાઈ
બહેનને રમાડવાનું કામ કરું છું.

3) દીપાલી ઘરના કામ સિવાય બીજું શું કામ કરે છે ?

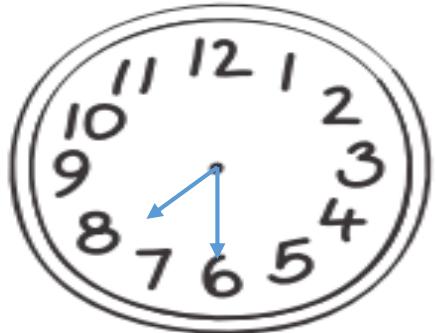
ઉત્તર : પુસ્તકો વાંચે છે, રેડિયો સાંબળે છે, ગીતો ગાય છે અને રમે છે.

4) તમે ઘરના કામ સિવાય બીજાં કોઈ કામ કરો છો ? કયારે ? કયાં ?

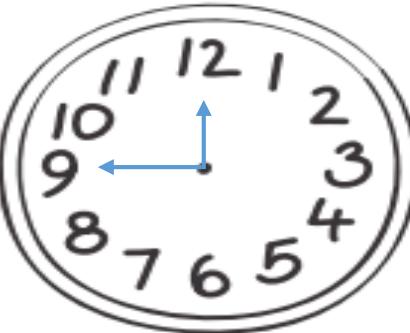
ઉત્તર : હા, દાદાને મંદિરે સવારે લઈ જાવ છું, બજારમાંથી
ઘર માટે વસ્તુઓ લાવવી વગેરે..

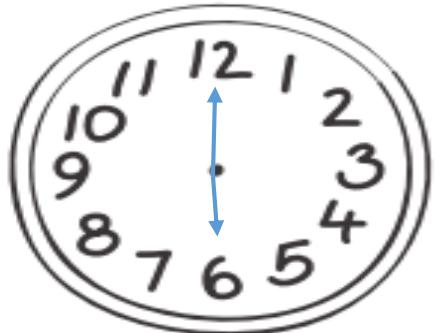
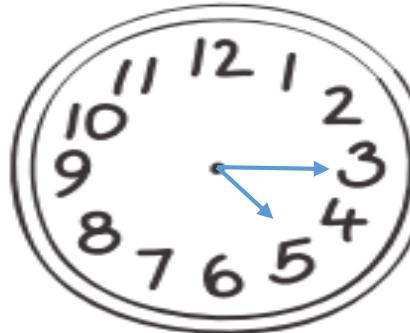
નીચે વિવિધ કિયાઓ આપેલી છે. દિવસના કયા સમયે તમે કઈ કિયાઓ કરો છો તે ઘડિયાળમાં નોંધો.

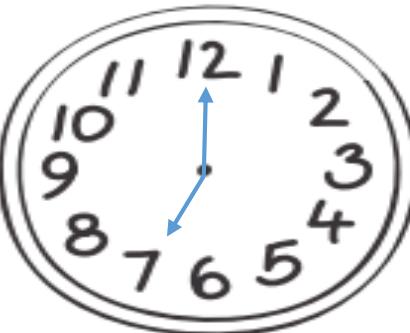
સવારમાં ઊઠવું **7 : 30 am**

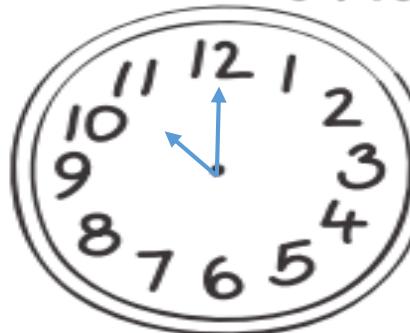
શાળાએ જવું **11 : 45 am** શાળાએથી પાછા ફરવું
5 : 15 pm

ઘરે ભણવા બેસવું **6 : 00 pm**

રમવા જવું **7 : 00 pm**

રાત્રે સૂઈ જવું **11 : 00 pm**

❖ તમારા ઘરના ક્યાં સભ્યો ઘરના કામમાં મદદ કરે છે ? તેઓ ક્યાં કામ કરે છે.

કુંભના સભ્યો

દાદા

દાદી

પઢ્યા

માસી

મોટો ભાઈ

તેઓનાં કામ

દેવ પુજા અને બાળકોને શાળાએ લેવા મૂકવા જો.

બાળકોની સારસંભાળ, ભજન

નોકરી વ્યવસાઈ

રસોઈ બનાવવી, સફાઈ કરવી

પીતાજીને મદદ કરે.

વિચારો અને લખો :

1) તમારા કુટુંબના કયાં સભ્યો પૈસા કમાવવાનું કામ કરે છે ? તેઓ શું કામ કરે છે?

ઉત્તર : મારા કુટુંબમાં મારા પઢા અને મોટો ભાઈ પૈસા કમાવવાનું કામ કરે છે. તેઓ તેઓ હીરા અને ટેક્ષટાઇલનું કામ કરે છે.

2) તમારા કુટુંબના કયાં સભ્યો કામ કરે છે, પરંતુ તેઓને પૈસા મળતા નથી ? શા માટે ?

ઉત્તર : મારી મમ્મી , દાદી , મોટી બહેન કામ કરે છે, પરંતુ પૈસા મળતા નથી કેમ કે તેઓ પોતાના ઘરના કામ કરે છે.

3) તમારાં દાદા-દાદી પાસેથી જાણો, તેઓ જ્યારે બાળક હતાં ત્યારે કેવાં કામ કરતાં હતાં ?

ઉત્તર : દાદા દાદી ઘરના બધા કામમાં તેમના માતા - પિતાની મદદ કરતા હતા.

□ સરલા તેનાં બાને આ જ પ્રશ્ન પૂછે છે. બાએ જવાબ આપ્યો, “જ્યારે હું નાની હતી ત્યારે મારે મારા વડીલોને લાકડાં વીણવામાં, છાણાં બનાવવામાં અને છાણથી દીવાલ લીંપવામાં મદદ કરતી હતી. હવે આપણી પાસે સગડી છે, જે ગોસથી ચાલે છે. આપણાં ઘરની દીવાલો અને છત સિમેન્ટની છે. સરલાને તેના બાએ બાળપણમાં જે કામ કર્યા, એવાં કોઈ કામ કરવાની જરૂર નથી.

3) તમારાં દાદા-દાદી પાસેથી જણો, તેઓ જ્યારે બાળક હતાં
ત્યારે કેવાં કામ કરતાં હતાં ?

ઉત્તર : દાદા દાદી ઘરના બધા કામમાં તેમના માતા - પિતાની મદ્દ
કરતા હતા જેમકે રસોઈ કરવી, કપડાં ધોવા, વાસણ
માંજવા,

છાણા બનાવવા, કુવે થ
વીણવાનું વગેરે .

51

➤ તમે અને તમારા વડીલોએ બાળપણમાં કરેલા કામ વિશે લખ્યું. એમાં તકાવત છે ?

✓ હા, આપણે ઘણું પરિવર્તન જોઈ શકીએ છીએ. આ દિવસોમાં બાળકોએ પહેલાના દિવસોની જેમ વધુ કામ કરવાની જરૂર નથી. જેથી અત્યારે બાળકો પોતાનો વધારે સમય અભ્યાસ કરી શકે છે. વર્તમાન સમયમાં ઘણી મહિલાઓ ઓફિસ પણ જાય છે ઘરનું કામકાજ પણ સંભાળે છે. વર્તમાન સમયમાં ઘણા ઇલેક્ટ્રિકલ ઉપકરણો પણ ઉપલબ્ધ છે જેનાથી આપના કામ સરળ બન્યા છે જે દાદા-દાદી ના સમયા માં નહોતા. આજે ઘરકામ કરવા માટે નોકર પણ રાખવામાં આવે છે.

➤ દીપાલીએ ઘરનું કામ કરવા શાળાએ જવાનું છોડવું પડ્યું. તમારા
પડોશમાં પાંચ વર્ષથી ઉપરનાં બાળકો જે શાળાએ જતાં ન હોય,
તે શોધી કાઢો.

✓ હા, મારા પાડોશમાં આવા બાળકો છે જેની ઉંમર પાંચ વર્ષથી વધુ
છે અને તેઓ શાળાએ જતા નથી.

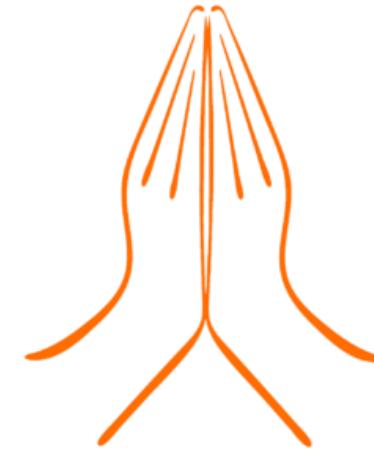
➤ કોઈપણ બે બાળકો સાથે વાત કરો અને તેઓ શા માટે શાળામાં જતા નથી તે શોધો.

પહેલું બાળક (આયુ): તેના કુટુંબના સભ્યોની આર્થિક પરિસ્થિતી ખૂબ જ નબળો હોવાથી, તેણે પણ જીવનનિર્વાહ માટે કામ કરવાની જરૂર પડે છે એટલા માટે તે શાળાએ જતો નથી.

બીજું બાળક (સત્ય): સત્ય એક અનાથ બાળક છે. જીવનનિર્વાહ માટે, તેને ચાના સ્ટોલ પર કામ કરવું પડે છે. તે સવારે અખબારોનું વિતરણ પણ કરે છે.

THANKS

FOR WATCHING

